

Ceļojums pagātnē kolhoza “Suvorovs” muzejā Tadaikos

Kolhoza “Suvorovs” muzejs Priekules novada Bunkas pagasta Tadaikos ir tāda vieta, kādas citviet nav – ne tuvākā, ne tālākā apkaimē. Patīkams pārsteigums gan gados jaunākiem, gan vecākiem apmeklētājiem.

1949.gadā dibinātais kolhozs “Suvorovs” darbojās līdz 1977.gadam. Tadaiku ciemā bija “Suvorova” centrs ar darba vietām kolhoza priekšsēdētājam Varenko Jāzepam un citiem kolhoza darba vadītājiem. Bija šeit mehāniskās darbnīcas, smēde, garāžas un citas plašākai saimniecībai nepieciešamas telpas. Visas joprojām savās vietās, drusku apskrubušas, tomēr joprojām pilda savas funkcijas.

Kolhoza vadības darba telpas arī nedaudz pieputējušas, pavāji izgaismotas, tomēr noskaņa tāda, it kā darbinieki tikai uz brīdi būtu izgājuši. Pie ieejas darbiniekus sagaida un možu darba sparū uztur plakāts: “Nevajag cīnīties par tīrību, vajag slaucīt!” Citās telpās citi plakāti ar uzmundrinošiem uzrakstiem. Kārtībai jābūt. Kolhoza vadības ēkā viss savās vietās, arī kolhoza dibināšanas dokumentu lielie vāki, dažādas godalgas, vimpeli, darba uzdevumu burtnīcas, atskaites, personāla uzskaites dokumenti, bibliotēka, fotogrāfijas un kolhoza zemju karte. Tās savulaik kolhozam piešķirtas “mūžīgā lietošanā” . Pat sakaru mezgls vēl darbojas. Rīkojumus jebkurai kolhoznieku brigādei varētu nodot kaut tūlīt.

Kolhozniekiem varbūt pati svarīgākā telpa – kase – gan pieslēgta. Tur glabājas kases grāmatas, dažādu laiku naudiņas un seifs, tāpēc telpai jābūt aiz atslēgas. Senāko laiku noteikumi šeit spēkā joprojām. Ja kādam kas vajadzīgs, pie kases lodziņa, lūdzu.

Kolhoza priekšsēdētāja kabinetā arī viss pa vecam – gan darba galds, gan sapulču galds un krēsli. Uz tiem šad tad sēdēja ne tikai brigadieru un kolhoza vadošie darbinieki, bet viens otrs “grēkāzis” arī. Pat pelnu trauks un cigarešu paciņa vēl uz galda. Liekas, ka cigarešu dūmu smaka arī vēl tepat.

Ir arī civilās aizsardzības kabinets ar visiem civilās aizsardzības apguvei nepieciešamajiem materiāliem – gāzmaskas, nestuves, aizsargtērpi, dažādu laiku petrolejas un gāzes lampiņas. Ir arī vesela kolekcija reti sastopamu, šeit pat tuvākā apkārtnē atrastu priekšmetu, par kuriem gan kolhozu laikos, gan tagad mēdz teikt: “Ja nezini, kas tas ir, neaiztiek! Tas var būt bīstami!” Lai zinātu, ko tieši aiztikt nedrīkst, civilās aizsardzības kabinetā ir tēmai atbilstoši uzskates līdzekļi.

Mehāniskajās darbnīcās metināšanas aparāts, vairākas virpas, 70 t prese un citas dažādu mašīnu remontēšanai nepieciešamas ierīces darbam joprojām gatavas. Gandrīz

viss vislabākajā darba kārtībā. Vietējiem šad un tad šo to vajag pievirpot, sametināt, saskrūvēt vai salabot.

Garāžās lauksaimniecības modernāka un mazāk moderna lauksaimniecības tehnika – kuļmašīna, dažādas uzkabes, kombaini, ūdens sūknis ar tādu spiedienu šļūtenē, ka ne katrs vīrs to varēja noturēt tā, lai ugunsgrēku varētu dzēst. Muzeja saimnieks Imants Akerblūms smejas vēl joprojām: “Ak, kā mums ar šo savulaik gājis!” Kāpurķēžu traktori, mašīnas ir arī sētā, - visām plašajos šķūņos un garāžās nepietika vietas. Dažas vēl remontējamas, bet lielākā daļa joprojām darba kārtībā. Arī kombaini, kurus vietējie zemnieki izmanto joprojām.

Kolhoza “Suvorovs” un tagadējā muzeja lepnums – vietējās motokrosa komandas motocikli, sporta apģērbi, godalgas. Šeit viens otrs tāds motocikls, kādus visā bijušās Padomju savienības teritorijā varētu būt grūti atrast, jo tādi tika ražoti tikai gadu vai divus. Pie tam speciāli – motokrosa vajadzībām. Viss joprojām darba kārtībā. Imants Akerblūms bija šīs jauniešu komandas treneris, tāpēc par katru motociklu zina visu.

Bijušais kolhoza “Suvorovs” kombainieris, tagad muzeja saimnieks Imants Akerblūms vispār zina visu. Tā vismaz liekas. Gandrīz par katru vairākiem simtiem dažādu muzeja priekšmetu viņš var pastāstīt, kas tas ir, kā tas darbojas, kur, kas un kā savulaik izmantoja. Un kā gan ne, ja visu savu darba mūžu nostrādājis kolhozā, ja personīgi pazinis un bijis klāt visādos kolhoza laika notikumos un procesos. Viņa vadībā kolhoza “Suvorovs” muzejā var pavadīt visu dienu, un arī tad vēl viss nebūs apskatīts. Kāpēc?

Varbūt kaut kur Latvijā vai citās vietās ir vēl kāds kolhoza muzejs, bet diez vai kaut kur atradīsies tāds, kurā eksponātus drīkst aiztikt ar rokām. Šajā muzejā visu drīkst, pat vēlams aptaustīt, apskatīt, izpētīt līdz pēdējais skrūvītei. Ja vien ir interese. Vēl vairāk, visu, kas darbojas, drīkst arī iedarbināt, lai izpētītu, kā kas darbojas vai lai pavizinātos pa visai plašo un pilnīgi drošo kolhoza centra sētu. Kurā muzejā vēl tā var?

Kolhoza muzeja “Suvorovs” saimnieks zina stāstīt ne tikai par kolhoza laikiem un mašīnām, bet arī par to prieku un sajūsmu, kādu redzējis ne tikai bērnu, bet arī pieaugušo acīs iedarbinot vairākas tonnas smagu kāpurķēžu traktoru, ar kuru var arī pabraukt. Stūres gan šai mašīnai nav, bet tas nekas, ar muzeja saimnieka palīdzību tā vadību var apgūt arī dāmas un pusaudži. Krosa motocikli arvien izpelnoties īpašu muzeja apmeklētāju uzmanību. Pavizināties ar īstu krosa moci – tas ir interesanti un jautri arī. Kur nu vēl fotografēšanās ar un ap moderna cilvēka acij neparastu tehniku! Puišiem un meitenēm tas tā patīk, ka reiz uz vienu krosa mocīti “satupuši” veseli četrpadsmit jaunieši. Muzeja saimnieks vēl šodien smaida un brīnās, kā viņi to dabūja gatavu.

Jā, bērnu interese esot tiešām pārsteidzoša. Muzeja saimnieka stāstījumam koncentrēties ilgāku laiku viņi nevar. Toties visa kā patstāvīgai izpētei, jā, to gan – kaut vai visu dienu. Jā, tā arī muzeja saimnieks Imants Akerblūms saka: “Te tiešām visu dienu, ko darīt. Bet var arī vakaros, kamēr tie gaiši. Lai cilvēki brauc, lai apskatās, izpēta un izbauda.” Tepat uz kolhoza laika krāsniņas var karstu ūdeni uzvārīt tējai vai kafijai. Ja vēl kāda maizīte līdzī, tad, lūdzu, - piedzīvojums visas dienas garumā.

Kolhoza “Suvorovs” muzeja apsaimniekošanu organizē kooperatīvā sabiedrība “Vārtāja”, un muzeja apmeklētājus pret nelieliem, muzeja eksponātu restaurācijai, remontam izmantojamiem ziedojumiem pavada tā saimnieks Imants Akerblūms.

Vairāk informācijas Priekules novada tūrisma informācijas centrā

- tālr. 26132442
- e-pasts turisms@priekulesnovads.lv
- www.leismalite.lv